

Pandemi döneminde işçi çıkartma YASAĞI BİR İŞE YARADI MI?

Pandemi döneminde Cumhurbaşkanı meclisin kendisine verdiği yetkiyle şirketlerin işçilerin işlerine son vermesini yasakladı. Bu önce birer ay olarak uygulandı sonrada 16 Kasım 2020 tarihine kadar uzatıldı. Bu kanundan sonra tüm ülkede işçilerin işlerine son verme yasaklandı. Bu durum karşısında sermaye sahipleri bu kanunu nasıl çiğneyeceklerini düşünmeye başladı. Aslında kanun çok netti. Kısaca şirketlere 29.uncu madde yani "işveren tarafından işçinin ahlak ve iyiniyet kurallarına aykırı davranış nedeniyle ile fesih" dışında hiçbir başka fesih yapmalarına izin vermiyordu.

AVRUPA DEĞERLERİNİ KAYBETMİŞ (MİŞ)

Türkiye'nin diğer dünya ülkelerinden en büyük farkı kanunların dünya standardında olması, gerektiği gibi anında çıkarılmasına rağmen bu kanunların uygulanmaması. Son zamanlarda bazı televizyon kanallarındaki yandaş dostların yorumlarına denk geliyorum. İsrarla hepsi üstlerine ve hükümete şirin gözükmek için sözleşmişcesine "Avrupa'da değerlerin yok olduğuna vurgu yapıyorlar". Bu sözü her dinlediğimde tepki veriyorum. Çünkü buna katılmıyorum. İki tane müteci alınmadı diye değer yok olmaz. Siz bir değeri bir üst değeri korumak içinde yok edebilirsiniz. Belki bu başka bir konu ama, Avrupa eğer değerlerini tamamen yitirmişse biz değerlerimizi çoktan kaybettik. Neden mi? Az önceki konuya istinaden söyledim bunu.

Türkiye'de kanunlar anında çıkıyor, toplumu koruyan çok güzel kanunlar hazırlanıyor ama bu kanunlara uyulmuyor. Bu kanunlara uyulmadığı zaman ceza verilmiyor ve toplumun genine "nasıl olsa bir şey olmaz" şeklinde bir yargı işliyor. Bu her konuda öyle. Vergi kaçakçıları sokaklarda cirit atıyor. Pandemi kurallarına uymayanlardan tutun aklınıza gelen her konuya kadar bizim toplumumuz kanunları "uygulanmayacak birer kağıt parçası" olarak görüyor. Bunun en büyük nedeni de kanunlara uymayanlara gerekli cezaların ve yaptırımların yapılmaması. Yani kanunu uygulamayan ile kanuna uyan arasında hiçbir fark yok. Aksine kanunlara uymayanlara dokunulmayarak onlara ödül bile veriliyor.

YAPANIN YANINDA KALİYOR

Bu konu pandemi döneminde yine gündeme geldi. Maske takanlar, maske takmayanların ceremesini çekti. Covid-19'a karşı tedbirli davrananlar evlerinde kalanlar, virüsü takmayıp gezip tozların ceremesini çekti. Yani yapanın yanında kaldı. Kısa çalışma ödeneği dendi, gariban hariç herkes bundan faydalandı. Benim alanım eğitim ve medya olduğu ve bu iki sektörü avucumun içi kadar bildiğim için pandemi döneminde çıkan kısa çalışma ödeneğini ihtiyacı olmadığı

halde fırsata çıkaran o kadar çok şirketle karşı karşıya kaldım ki... Koca holdinglerden tutun, aklınıza gelen büyük üniversitelerden, büyük cirolara sahip medya işletmelerine kadar, o kadar çok şirket haksız yere bu ödenekten faydalandı ki. Acaba daha sonra bu şirketler araştırılacak mı? Yoksa yine yapanın yanında mı kalacak?

Pandemi döneminde uyulmayan bir diğer kanunda işçi çıkartma kanunu. Devlet "29" kodu hariç hiçbir şekilde fesih yapmayacaksınız" dedi. Ama takan mı var? Sanırsınız ki tam tersi. Personel çıkartmak isteyen herkes bu SGK çıkış kodlarını kullanarak takir takir insanların işine son verdi ve vermeye devam ediyor. İşin ilginç yönü ise insanların işine tazminatları bile verilmeden son verildi. Oysa bu yasak. Ama Türkiye'de yasalara uymama gibi bir alışkanlık var, uyulmayan yasaklar da ceza vermeme gibi bir alışkanlık var. Böyle olunca kim takar kanunu modunda herkes istediği kişinin işine son verdi.

İSTİFA ET GİT

Onlarca bu şekilde işine son verilen insan tanıyorum. Patronları direkt onlara "artık işe gelme kovuldu" diyor ve onları gönderiyor. Bu kadar basit. Cumhurbaşkanı kanun çıkartmış, yasak demiş kimsenin umurunda değil. Bu konuda eminim binlerce dosya birikecek iş mahkemelerinde. Bazı şirketler Türkiye'nin adalet sisteminin hantallığını bahane ederek. Personeline "Sana kudemini vereyim, kendin istifa et. Mahkemelerle uğraşma" şeklinde tekliflere bulunup, zaten zor durumda olan emekçilere eksik tazminatlarla istifaya zorladı.

KOVULMA 1.170 TL İLE GEÇİN

Bazı şirketler kanundaki pandemi nedeniyle "zorunlu ücretsiz izin" modelini kullandı. Burada da şöyle bir şey var. Kanun diyor ki: "Patronun seni işten çıkartamaz. Ama sana ücretsiz izin verebilir. Bu durumda bana gel, ben sana bin yüz küsur lira vereceğim". Bu şekilde işten çıkartılanların sigortası ödenmiyor, şirket üstündeki işçi yükünden kurtuluyor. Devlette işsizlik fonundan bir sadaka veriyor. Kimse kusura bakmaması burada mecburi ücretsiz izin kullandırılan personele, "biz senin kovmanı engelledik" temasını veriyor ve "kovulma ama sürün" diyor. 1.170 TL ile geçin diyor. Aslında o işçi kovulsa daha karlı olacak, işsizlik maaşından belki daha yüksek para alacak. Tazminatını da alarak eline toplu para geçecek ve belki de bir borcunu ödeyecek. Ama işçi kovulmuyor, sürünmeye terk ediliyor.

Bu işçi çıkartma yasağını ilk başta çok destekledim. Ancak Türkiye'deki uygulamalarına görünce bu yasanın hiçbir anlam taşımadığını anladım. Yine patronların istediği oldu. Yine işçilere

olan oldu. Burada ben devletin yerinde olsaydım çok ciddi tepkisel bir yaptırım uygulardım. Bu yasayı kılıfına uyduran ve gereğini yapmayanlar aslında TBMM'ne ve Cumhurbaşkanına karşı çıkmışlardı. İşte biz bu nedenden dolayı hala üçüncü dünya ülkesiyiz. Daha sermaye sahiplerimiz devletine saygı duymuyor. "Bitti" denilen Avrupa değerlerinde ise öyle bir şey yok. Biz önce toplum olarak devletin çıkarttığı kanunlara kendiliğinden uyaacak bir toplum olalım sonra o beğenmediğimiz Avrupa değerlerini televizyon kanallarında eleştirelim. Burada iktidar partisine de iki çift sözüm olacak. Bu ülkede vergisini vermeyen insanlara neden hiçbir şey yapılmıyor? Bu ülkede kaçak işçi çalıştıran firmalara neden hiçbir şey yapılmıyor? Bu ülkede pandemi döneminde çıkartılan yasaklara uymayan işletmelere neden hiçbir şey yapılmıyor? Uyduruyorsun demesim kimse, hepsi ile ilgili en az iki, üç tane delil var elimde. İsteyen gelsin örnekleri ile anlatayım. Bu kurallara uyanlar yani bizler enayi miyiz?

PANDEMİ DÖNEMİNDE İNSANLAR NASIL KOVULUYOR?

Kovid-19 döneminde işçi çıkartmak isteyen şirketlerin en çok uyguladığı palavraları inceledim ve onları derledim. En azından eşinize dostunuza bunları anlatın da oyuna gelmeyin.

- Hiçbir şirket su an sizin işinize son veremez. Bu kanunla 16 Kasım'a kadar yasaklanmış durumdadır.
- Şirket sizi istifaya zorlayacaktır. Her türlü tehdit ve bahaneyi size söyleyecektir. Hiçbirine kanmayın.
- İstifa ettirilen işçilere en çok söylenen yalan "işsizlik maaşı" alacakları yalanıdır. Buna inanmayın. İstifa ettiğinizde asla işsizlik maaşı alamazsınız.
- Şu an işsizlik maaşı alamazsınız. Çünkü işsizlik maaşı almanız için

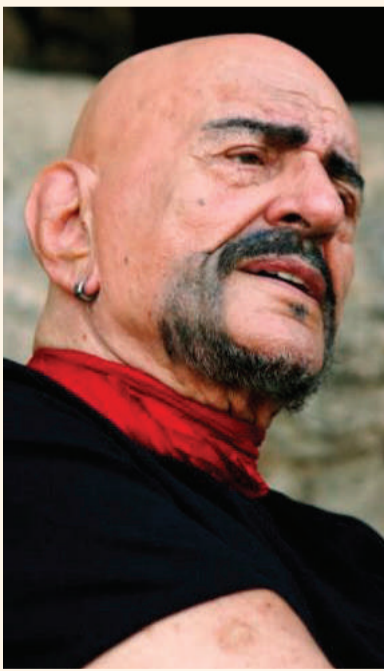
şirketinizin sizi "04" SGK koduyla işten çıkartması lazım. Yani "iş sözleşmesinin işveren tarafından haklı sebep gösterilmeden fesih edilmesi". Bu su an devlet tarafından yasak.

● İş yeriniz sizi mecburi izne çıkartmak isteyebilir. Burada ücretsiz izne çıkartıldığınız zaman SGK priminiz ödenmez, şirket size maaş ödemez, devletten 1.170 TL alırsınız. Harca harca aç at. Burada şuna dikkat edin. Şirket sizi tek başınıza ücretsiz izne çıkartamaz. Sizinle eş değer pozisyonda olan en az bir kişiyi daha ücretsiz izne çıkartması gerekiyor. Mesela en basit örnekle siz sekretersiniz, şirkette bir sekreter daha varsa onunla beraber bunu yapmakla mükelleftir.

● İftiralara dikkat edin. Türkiye'de mahkemeler işçinin yanındadır genelde. Ama mahkeme dışında kanunların uygulanmasında maalesef pek öyle bir şey yok. Kanunların uygulamalarının denetimi pek fazla yapılmadığı için şirket - sermaye sahipleri bu konuda çok rahatlar. Onun için personellerine iftira atarak işlerine son verebilirler. Size yapmadığınız bir suç atılabilir, kendiniz bir anda sizinle alakası olmayan bir konunun ortasında bulabilirsiniz. Böyle bir durumda patro-

nunuz size hemen bir ihtarname yollayıp işinize son verebilir. Pandemi döneminde en sık kullanılan yöntem bu. Bazen tırışkadan bir savunma istenir. Rahmetli Adnan Menderes'in "don davası" - "köpek davası" gibi alakasız konulardan oluşan bir savunma talebiyle karşı karşıya kalıp sonra kapıya konabilirsiniz. İşinize son verilirken de SGK çıkış kodunuz "29" yani "işveren tarafından işçinin ahlak ve iyiniyet kurallarına aykırı davranış nedeniyle fesih" iddiasıyla kovulursunuz. Bir lira tazminatta alamazsınız. Kendiniz kapıda bulursunuz. Bunu yaşarsanız hiç şaşmayın. Şu an pandemi döneminde patronların en çok kullandığı yöntem bu. Bu yöntem sayesinde sermaye sahipleri hem tazminat vermeden tasarrufa gidiyor hem de devletin çıkarttığı "pandemi döneminde işçi çıkartma" yasağını takımıyor. Nasıl olsa denetleyen yok ve nasıl olsa mahkemeler ağır çalışıyor, ölme eşeğim ölme hesabında hareket ediyorlar.

Bunlara şahit olunca insan düşünür: Madem ki uygulanmayacak o zaman neden bu kanunu çıkarttınız? Hiç çıkartmasaydınız daha iyi olurdu. Bence Kasım ayından sonra işçi çıkartma yasağını uzamasına gerek yok, çünkü patronların büyük bir bölümü bu yasayı yakmıyor.

Alpay'dan bomba gibi klip geldi

BİRÇOK müzik eleştirmenin tüm zamanların en güçlü erkek vokali olarak kabul ettiği Alpay, en son 2012 yılında yayınladığı Pasaj Müzik etiketli albümü "Aşka Dair"de yer alan "Kamyonlar" isimli şarkısına video klip çekti. Alpay'ın usta yorumuyla hayat bulan Cahit Külebi'nin "Kamyonlar" şiiirinin müzik ve düzenlemesini Cihan Sezer yaptı. Renkli ve keyifli görüntülerden oluşan video klip Aslı Çam yönetmenliğinde Bodrum, Antalya ve İstanbul'da çekilen görüntülerden oluştu.

Uzun ve titiz bir aşamadan sonra dinleyici ile buluşan albümdeki üç şarkının müziği Cihan Sezer'e, iki şarkının Haluk Durgun'a, iki şarkının da Aguilera Valadez'e ait, albümde ayrıca Müjdat Akgün, Alper Kömürçü, Alexis Papadimitriou, Remoz Giazotto gibi bestecilerin besteleri yer alıyor. Alpay'ı dinlemek büyük zevktir. Onun bu şarkısını mutlaka ama mutlaka dinleyin.

Yetmişlere şarkıcı olmak isterdim

TUĞBA Özerk, "Fikret Şeneş Şarkıları" albümünde seslendirdiği "Aşk Defteri" şarkısını kliplendirdi. Türk pop müziğinin efsane şarkılara imza atan söz yazarı Fikret Şeneş için hazırlanan tribute albümde "Aşk Defteri" adlı yetmişlerde ilk Nilüfer tarafından seslendirilen şarkıyı seslendiren Tuğba Özerk

çektiği klipte mekan ve kostümler de dahil 1970'li yılların ruhunu anlatmaya çalıştıklarını söyledi. Tuğba Özerk klibini çektiikten sonra "Ben de o yıllarda şarkıcı olmak, şarkılarımı o dönemde yazmak isterdim. Bu şarkıyı yorumlarken ben de hatırladım sevdiğilerimi ve tıpkı eserdeki gibi dedim ki hepsi

bir başka alemidi" demiş. Doğru demiş. Yetmişlerde ne bilgisayar vardı ne de dijital müzik. Herkes yeteniğini konuşturdu. Eminim bugün piyasada olan bir sürü şarkıcı kalıklı şarkıcı o dönemlerde stüdyoların önünden bile geçemezdi.

Ege'nin "Kedice Bir Sevda"sı raflarda

ve "Kedice Bir Sevda" demiş. Tescilli bir çapkın başına gelenler üzerinden, kadın-erkek ilişkilerini mizah ve gerçekliği harmanlayarak anlatan kitap, herkesin hayatında yaşadığı durumlara, konulara ve sorunlara değiniyor.

PANDEMİ DÖNEMİNDE ORTAYA ÇIKTI

EGE kitabıyla ilgili: "Yaşadığımız pandemi süreci hepimiz için çok zorluydu. Bir anda alışık olmadığımız bir düzenin içinde bulduk kendimizi... Normalde olan konser ve iş koşuşturmasından sıyrılıp, kendimle baş başa kaldığımda, birçok şey üzerine düşünmeye fırsatım oldu... Bazen bazı şeylerin kıymetini kaybettiğimiz zaman anlıyoruz. Ancak her şeye rağmen sevmenin getirdiği enerjinin hayata kattığı renkler, bizi mutlu ediyor. Belki de ilişkilerde mutsuzluk yoktur da,

biz yanlış yöne bakıyoruz... Bütün bunları anlatabileceğim en eğlenceli haliyle kaleme döktüm. Çünkü bazen bize kocaman gözükten sorunlar, bir tebeşümlerle yok oluyor... Umuyorum ki keyifle okursunuz..." diyor. Kitap okumak güzeldir, Ege'nin kitapları da müziği kadar güzel ve renkli, tavsiye ediyorum.

